T091 ATĐ 3 (45) Luận A Tỳ Đạt Ma Đại Tỳ Bà Sa Q39-Tạp Uẩn-Luận về Vô Nghĩa

Tạng Luận (Linh Sơn Pháp Bảo)

SOÁ 1545 - LUAÄN A TYØ ÑAÏT MA ÑAÏI TYØ BAØ SA, Quyeån 39 1

CHÖÔNG I: TAÏP UAÅN (Tieáp Theo)

Phaåm Thöù Baûy: LUAÄN VEÀ VOÂ NGHÓA

LUAÄN VEÀ VOÂ NGHÓA (Phaàn 1)

Nhö Ñöùc Theá Toân noùi: “Tu caùc coâng haïnh khoå haïnh khaùc, neân bieát raèng ñeàu laø voâ nghóa, khoâng coù ñöôïc lôïi ích an vui, nhö khua maùi cheøo treân maët ñaát.” Caùc chöông nhö vaäy vaø giaûi thích yù nghóa cuûa töøng chöông ñaõ laõnh hoäi roài, tieáp theo caàn phaûi giaûi thích roäng ra. Hoûi : Vì sao soaïn ra phaàn luaän naøy? Ñaùp: Vì muoán phaân bieät nghóa lyù trong kinh, tuy taát caû caùc luaän ñeàu laø giaûi thích veà kinh, nhöng phaåm naøy giaûi thích nghóa lyù cuûa nhieàu kinh. Nghóa laø trong kinh noùi: “Ñöùc Theá Toân an truù döôùi taùn caây Boà- ñeà beân hoà OÂ-loâ-taàn-loa caïnh soâng Neâ-lan-thieän-na, sau khi thaønh Phaät chöa laâu noùi vaén taét veà phaùp quan troïng cho caùc thanh vaên, baûo vôùi caùc Tyø kheo: Ta ñaõ giaûi thoaùt caùch tu khoå haïnh voâ nghóa, ñöôïc giaûi thoaùt ñieàu aáy thaät laø toát ñeïp voâ cuøng, bôûi vì töø nguyeän löïc chính ñaùng nhanh choùng chöùng ñaéc ñaïo quaû Voâ thöôøng Boà-ñeà. Luùc aáy, caùc Tyø kheo nghe lôøi Ñöùc Phaät ñaõ noùi; hoan hyû haêng haùi cung kính toân troïng, thaâu nhieáp taâm tö taäp trung laéng nghe tieáp nhaän phaùp quan troïng. Luùc baáy giôø aùc ma daáy leân yù nieäm nhö vaäy: Nay Sa-moân doøng hoï Kieàu-ñaùp-ma kia, ôû döôùi taùn caây Boà-ñeà noùi phaùp cho moïi ngöôøi, caùc thanh vaên aáy cung kính laéng nghe tieáp nhaän, baây giôø mình phaûi ñeán ñoù ñeå gaây ra nhöõng trôû ngaïi. Theá laø aùc ma töï hoùa laøm thaân Ma-naïp-baø (ngöôøi tu phaïm haïnh), ñi ñeán tröôùc Ñöùc Phaät noùi baøi keä raèng: Nay Nhaân giaû rôøi boû khoå haïnh, laø ñaïo chaân tònh cuûa Coå Tieân. Laïi tu theo ñaïo ueá nhieãm khaùc, chaéc chaén khoâng ñaït ñöôïc thanh tònh. Nghóa trong baøi keä naøy, laø noùi aùc ma kia daáy leân yù töôûng thanh tònh chaân thaät ñoái vôùi thaân chö thieân, khôûi leân yù töôûng coù theå chöùng ñöôïc ñaïo thanh tònh chaân thaät ñoái vôùi caùch tu khoå haïnh cuûa ngoaïi ñaïo xöa kia, ñeán thöa vôùi Ñöùc Phaät raèng: Nay Nhaân giaû vì sao rôøi boû ñaïo vi dieäu khoå haïnh thanh tònh chaân thaät coù theå ñaït ñöôïc cuûa caùc vò Tieân xöa kia, maø tu theo ñaïo vui thuù phoùng tuùng ueá tröôïc thaáp keùm khaùc vaäy? Ñaïo naøy chaéc chaén khoâng theå naøo ñaït ñöôïc thanh tònh, hôïp thôøi haõy nhanh choùng rôøi boû! Vì vaäy Ñöùc Phaät noùi baøi tuïng naøy cho ngöôøi aáy raèng: “Tu caùc coâng haïnh khoå haïnh khaùc…” YÙ baøi tuïng naøy noùi: Khoâng phaûi laø ta khoâng

SOÁ 1545 - LUAÄN A TYØ ÑAÏT MA ÑAÏI TYØ BAØ SA, Quyeån 39 2

coù naêng löïc tu taäp ñoái vôùi phaùp tu khoå haïnh cuûa ngoaïi ñaïo kia maø coá yù rôøi boû, nhöng Ta quaùn saùt kyõ caøng phaùp tu khoå haïnh nhö vaäy, roát cuoäc khoâng theå naøo ñoaïn tröø caùc phieàn naõo, ñaït ñöôïc lôïi ích coù yù nghóa chaân thaät, cho neân Ta rôøi boû maø traûi qua tu taäp coâng haïnh vi dieäu trong xöù sôû chaân thaät, nhôø ñoù ñaõ chöùng ñöôïc ñaïo quaû Voâ thöôøng Boà-ñeà, coù naêng löïc baït tröø noãi khoå döõ doäi cuûa chuùng sinh trong doøng sinh töû. Nghóa cuûa baøi tuïng naøy laø caùc loaïi khoå haïnh maø ngoaïi ñaïo ñaõ tu, ôû ngoaøi Chaùnh phaùp cho neân noùi laø caùc coâng haïnh khoå haïnh khaùc. Coù ngöôøi noùi: Neân noùi laø khoå haïnh thaáp heøn. Nghóa laø caùc khoå haïnh toùm laïi coù hai loaïi: 1. Thuø thaéng, ñoù laø taùm thaùnh vaø quyeán thuoäc cuûa Thaùnh ñaïo. 2. Heøn keùm, ñoù laø caùc khoå haïnh maø ngoaïi ñaïo ñaõ tu, bôûi vì xen laãn vôùi chaáp Ngaõ cho neân ñaët teân goïi laø heøn keùm. Laïi nöõa, caùc khoå haïnh maø ngoaïi ñaïo kia ñaõ tu, laø vì caàu mong quaû khoå sinh töû cuûa theá gian, bôûi vì quaû thaáp keùm cho neân ñaët teân goïi laø heøn keùm. Coù ngöôøi noùi: Neân noùi laø khoå haïnh Baát töû. Noùi laø Baát töû, ñoù laø teân goïi khaùc cuûa trôøi, töùc laø goïi Thieân ma vôùi teân goïi laø Baát töû. Ma toân suøng phaùp tu khoå haïnh cuûa ngoaïi ñaïo nhö vaäy, cho neân ôû ñaây goïi laø khoå haïnh baát töû. Laïi nöõa, caùc ngoaïi ñaïo ñeàu mong caàu nhöõng duïc laïc tuyeät vôøi trong loaøi trôøi, maø tu phaùp khoå haïnh ngaøy cho neân noùi laø khoå haïnh baát töû. Tieáp theo noùi “Neân bieát raèng ñeàu laø voâ nghóa”, tu caùc phaùp khoå haïnh aáy neân bieát raèng coù theå daãn ñeán söï suy toån töø ñôøi naøy ñeán ñôøi khaùc, cho neân goïi laø “Ñeàu laø voâ nghóa.” Laïi noùi “Khoâng coù ñöôïc lôïi ích an vui”, laø giaûi thích laïi yù nghóa cuûa caâu tröôùc. Lôïi nghóa laø lôïi ích, an nghóa laø an laïc. Caùc phaùp khoå haïnh aáy khoâng coù naêng löïc ñoaïn tröø vónh vieãn caùc phieàn naõo, khoâng coù naêng löïc daãn daét sinh ra phaùp thieän thuø thaéng, khoâng ñaït ñöôïc lôïi ích an laïc ñeán möùc cöùu caùnh. “Nhö khua maùi cheøo treân maët ñaát”, tuy uoån coâng vaác vaû maø cuoái cuøng khoâng coù gì vöøa yù; khoå haïnh cuûa ngoaïi ñaïo neân bieát cuõng nhö vaäy, tuy chòu khoù tu taäp maø khoâng coù ñöôïc lôïi ích an vui.” Luùc aáy, Thieân ma kia laïi thöa thænh Ñöùc Phaät raèng: Neáu phaùp khoå haïnh naøy khoâng coù ñöôïc lôïi ích an vui thì Phaät tu theo ñaïo gì maø ñöôïc thanh tònh chaân thaät? Ñöùc Theá Toân baûo raèng: Ta tu ba phaùp Giôùi-Ñònh-Tueä, ôû trong ñaïo thanh tònh chaân thaät. Ñaït ñöôïc quaû thanh tònh cöùu caùnh, vaø ñaïo quaû Voâ thöôïng Boà-ñeà.” Trong kinh tuy noùi nhö vaäy nhöng khoâng phaân bieät veà nghóa aáy, kinh laø nôi nöông töïa caên baûn cuûa luaän naøy, nhöõng ñieàu trong kinh khoâng phaân bieät thì nay caàn phaûi phaân bieät taát caû, cho neân soaïn ra phaàn

luaän naøy. Hoûi: Vì sao Ñöùc Theá Toân ñöa ra caùch noùi nhö vaäy: Tu caùc coâng haïnh khoå haïnh khaùc ñeàu laø voâ nghóa? Ñaùp: Bôûi vì coâng haïnh aáy höôùng veà caùi cheát-gaàn vôùi caùi cheát-ñeán nôi caùi cheát, chöù khoâng phaûi laø khoå haïnh nhö vaäy coù naêng löïc vuôït leân treân caùi cheát. Nghóa laø caùc höõu tình vì muoán vöôït leân treân bieån roäng laõo töû cho neân tu phaùp khoå haïnh aáy, nhöng phaùp khoå haïnh aáy töø nôi kieán chaáp maø daáy khôûi gaáp boäi, laøm cho

chìm ñaém trong bieån roäng laõo töû, cho neân Ñöùc Phaät noùi tu nhöõng phaùp aáy ñeàu laø voâ nghóa. Ba loaïi sinh- laõo-töû coù maët khaép caùc coõi, laõo töû chính laø do höõu tình chaùn ngaùn caùi cheát, daáy khôûi chaùn ngaùn quaù möùc cho neân ôû ñaây chæ noùi ñeán ñieàu aáy. Toân giaû Dieäu AÂm ñöa ra caùch noùi nhö vaäy: "Taát caû moïi söï löu chuyeån ñeàu goïi laø voâ nghóa, taát caû moïi söï hoaøn dieät ñeàu goïi laø coù nghóa. Nhö vaäy khoå haïnh laø töø kieán chaáp maø daáy khôûi traùi ngöôïc vôùi hoaøn dieät, tuøy thuaän vôùi löu chuyeån, cho neân noùi tu nhöõng phaùp aáy ñeàu laø voâ nghóa" Ñaïi ñöùc noùi raèng: "Khoå ñau trong ba neõo aùc ñeàu goïi laø voâ nghóa, giaûi thoaùt cuûa neõo thieän ñeàu goïi laø coù nghóa. Nhö vaäy khoå haïnh laø daáy leân taø phöông tieän, traùi vôùi nhöõng neõo thieän, thuaän vôùi neõo aùc khoå ñau, cho neân noùi tu nhöõng phaùp aáy ñeàu laø voâ nghóa." Toân giaû Theá Höõu ñöa ra caùch noùi nhö vaäy: "Khoå haïnh nhö vaäy coù theå laøm cho chuùng sinh rôi vaøo doøng sinh töû, luoân luoân nhaän laáy moïi khoå ñau cuûa caùc coõi-caùc neõo-caùc ñôøi-caùc choán, cho neân noùi tu nhöõng phaùp aáy ñeàu laø voâ nghóa." Vaû laïi, Ñöùc Theá Toân noùi: "Ngoài kieát giaø, thaân ñoan nghieâm, chaùnh nguyeän truù vaøo nieäm ñoái dieän..." Hoûi: Vì sao soaïn ra phaàn luaän naøy? Ñaùp: Vì caàn phaûi phaân bieät nghóa lyù trong kinh. Nhö trong kinh noùi: "Coù nhöõng Tyø kheo, ôû choán A-luyeän-nhaõ, hoaëc ôû döôùi taùn caây, hoaëc ôû trong tònh thaát, moài kieát giaø, thaân ñoan nghieâm, chaùnh nguyeän truù vaøo nieäm ñoái dieän...". Tuy trong kinh noùi nhö vaäy, maø khoâng phaân bieät veà nghóa aáy, kinh laø nôi nöông töïa caên baûn cuûa luaän naøy, ñieàu gì trong kinh khoâng giaûi thích thì nay caàn phaûi giaûi thích, cho neân soaïn ra phaàn luaän naøy. Hoûi: Trong caùc oai nghi ñeàu coù theå tu thieän, vì sao chæ noùi ñeán ngoài kieát giaø? Ñaùp: Bôûi vì ñaây laø oai nghi thöôøng ngaøy cuûa Hieàn Thaùnh, nghóa laø voâ löôïng voâ bieân chö thaät vaø ñeä töû Phaät trong quaù khöù-vò lai ñeàu truù trong oai nghi naøy maø nhaäp ñònh. Laïi nöõa, oai nghi nhö vaäy thuaän vôùi phaåm thieän, nghóa laø neáu ñi-ñöùng thì thaân theå mau choùng meät nhoïc, neáu

SOÁ 1545 - LUAÄN A TYØ ÑAÏT MA ÑAÏI TYØ BAØ SA, Quyeån 39 4

luùc ngoài döïa löng hoaëc naèm thì taêng theâm caûm giaùc nguû vuøi mô maøng, chæ coù ngoài kieát giaø thì khoâng coù loãi laàm aáy, cho neân coù theå tu taäp phaåm thieän thuø thaéng. Laïi nöõa, bôûi vì oai nghi nhö vaäy thì traùi vôùi phaùp aùc, nghóa laø nhöõng ai oai nghi khaùc thì thuaän vôùi caùc phaùp baát thieän nhö daâm duïc..., chæ coù ngoài kieát giaø môùi coù theå ngöôïc vôùi caùc phaùp baát thieän. Laïi nöõa, bôûi vì oai nghi nhö vaäy daãn daét haøng trôøi-ngöôøi... ñi vaøo Chaùnh phaùp, nghóa laø nhöõng oai nghi khaùc khoâng coù naêng löïc daãn daét ngöôøi- trôøi-roàng-quûy-A toá laïc... khieán cho tieán vaøo Phaät phaùp nhö oai nghi ngoài kieát giaø. Laïi nöõa, bôûi vì oai nghi nhö vaäy laøm naûy sinh taâm cung kính tin töôûng cuûa haøng ngöôøi-trôøi..., nghóa laø nhöõng oai nghi khaùc khoâng coù naêng löïc phaùt khôûi taâm nieäm cung kính tin töôûng cuûa ngöôøi-trôøi-roàng-quûy-A toá laïc..., nhö oai nghi ngoài kieát giaø. Giaû söû oai nghi naøy coù naûy sinh taàm-töù aùc ñeå laøm phaùt sinh ñieàu thieän cho ngöôøi khaùc thì haõy coøn caàn

phaûi an truù, huoáng laø töï mình thuaän theo ñeå phaùt sinh phaåm thieän thuø thaéng hay sao? Laïi nöõa, bôûi vì chæ döïa vaøo oai nghi naøy maø chöùng ñöôïc ñaïo quaû Voâ thöôøng Boà-ñeà, nghóa laø döïa vaøo nhöõng oai nghi khaùc cuõng coù theå chöùng ñöôïc Boà-ñeà cuûa Nhò thöøa, nhöng khoâng coù naêng löïc chöùng ñöôïc Boà-ñeà cuûa Phaät. Laïi nöõa, bôûi vì truù trong oai nghi naøy thì laøm cho quaân ma sôï haõi, nghóa laø xöa kia Ñöùc Phaät ngoài kieát giaø ôû döôùi taùn caây Boà-ñeà phaù tan hai loaïi quaân ma, ñoù laø Töï Taïi Thieân vaø caùc phieàn naõo, laøm cho chuùng ma troâng thaáy oai nghi naøy thì heát söùc kinh sôï, phaàn lôùn ñeàu ruùt lui tan taùc. Laïi nöõa, bôûi vì ñaây laø phaùp baát coïng ñoái vôùi ngoaïi ñaïo, nghóa laø nhöõng oai nghi khaùc thì ngoaïi ñaïo cuõng coù, chæ rieâng oai nghi ngoài kieát giaø thì ngoaïi ñaïo khoâng coù. Laïi nöõa, bôûi vì ngoài kieát giaø thuaän vôùi tu Ñònh, nghóa laø nhöõng phaùp thieän taûn maùc truù trong nhöõng oai nghi khaùc ñeàu coù theå tuï taäp, neáu tu phaùp thieän veà Ñònh thì chæ coù ngoài kieát giaø laø tuøy thuaän nhaát. Bôûi vì caùc loaïi nhaân duyeân nhö vaäy, cho neân chæ noùi ñeán oai nghi ngoài kieát giaø. Hoûi: Nghóa veà ngoài kieát giaø laø coù yù nghóa gì? Ñaùp: Laø nghóa veà töôùng troøn tròa maø an toïa. Phaùi Thanh Luaän noùi: “Duøng hai mu baøn chaân ñaët leân treân hai baép veá, nhö roàng cuoän troøn, ngoài thaúng tö duy, cho neân goïi laø ngoài kieát giaø.” Hieáp Toân giaû noùi : “Hai chaân choàng leân nhau, traùi phaûi ñan cheùo nhau, chaùnh quaùn veà caûnh giôùi, goïi laø ngoài kieát giaø, bôûi vì chæ coù oai nghi naøy thuaän vôùi tu Ñònh.” Ñaïi ñöùc noùi raèng: “Ñaây laø caùch ngoài caùt töôøng cuûa Hieàn Thaùnh, cho neân goïi laø ngoài kieát giaø.” Hoûi: Ñoan thaân laø nghóa gì? Ñaùp: Laø nghóa veà thaân ngay thaúng maø an toïa.

Hoûi: Chaùnh nguyeän laø nghóa gì? Ñaùp: Laø nghóa veà thuaän vôùi phaåm thieän maø chuù taâm. Hoûi: Truù trong nieäm ñoái dieän laø nghóa gì? Ñaùp: Dieän laø caûnh Ñònh, ñoái laø ñang nhìn chaêm chuù, nieäm naøy khieán cho taâm ñang nhìn chaêm chuù vaøo caûnh Ñònh, roõ raøng khoâng coù gì traùi ngöôïc, cho neân goïi laø nieäm ñoái dieän. Laïi nöõa, dieän laø phieàn naõo, ñoái laø ñoái trò, nieäm naøy ñoái trò phieàn naõo ñöùng ñaàu coù theå laøm thaønh sinh töû, cho neân goïi laø nieäm ñoái dieän. Laïi nöõa, dieän laø khuoân maët cuûa mình, ñoái laø höôùng veà nhìn chaêm chuù, nieäm naøy khieán cho taâm höôùng veà nhìn chaêm chuù khuoân maët cuûa mình, maø quaùn saùt caûnh khaùc, cho neân goïi laø nieäm ñoái dieän. Hoûi: Vì sao buoäc nieäm vaøo khuoân maët cuûa mình vaäy? Ñaùp: Bôûi vì töø voâ chæ ñeán nay, nam vì saéc cuûa nöõ, nöõ vì saéc cuûa nam, phaàn lôùn döïa vaøo khuoân maët maø quaùn saùt khuoân maët cuûa mình ñeå ñieàu phuïc nhöõng phieàn naõo. Laïi nöõa, taâm tham cuûa höõu tình phaàn lôùn döïa vaøo mi-maét-moâi-raêng-tai-muõi… treân khuoân maët maø naûy sinh chöù khoâng phaûi laø nhöõng phaàn thaân theå khaùc, cho neân quaùn saùt khuoân maët cuûa mình ñeå ñieàu phuïc loaïi boû tham duïc. Laïi nöõa, khuoân maët coù baûy loã thöôøng chaûy ra vaät baát tònh, sinh taâm chaùn ngaùn lìa xa hôn haún nhöõng phaàn thaân khaùc, cho neân quaùn saùt khuoân maët cuûa mình maø tu haïnh chaùn ngaùn lìa boû. Laïi nöõa, khuoân maët cuûa mình nhìn thaáy mong seõ khoâng khôûi leân nhieàu tham aùi, cho neân buoäc nieäm aáy vaøo khuoân maët chöù khoâng phaûi laø nôi naøo khaùc, neáu khoâng

nhìn vaøo thì töï mình khoâng troâng thaáy mình. Laïi nöõa, haønh giaû tu quaùn thì phaàn lôùn thích quaùn saùt veà töôùng cuûa muôøi hai xöù, treân khuoân maët luoân luoân coù chín xöù sai bieät, cho neân phaûi quaùn saùt khuoân maët. Cuõng coù nôi noùi truù trong nieäm boái dieän, hai nghóa cuûa ñoái vaø boái ñeàu hôïp lyù chöù khoâng coù gì traùi ngöôïc. Nguyeân côù theá naøo? Bôûi vì löïc cuûa nieäm naøy rôøi boû taïp nhieãm, höôùng veà thanh tònh; rôøi boû sinh töû, höôùng veà Nieát-baøn; rôøi boû löu chuyeån, höôùng ñeán hoaøn dieät; rôøi boû naêm duïc, höôùng ñeán caûnh Ñònh ; rôøi boû Taùt-ca-da kieán, höôùng veà Khoâng giaûi thoaùt moân; rôøi boû chaáp Ngaõ, höôùng veà Voâ ngaõ; rôøi boû taø phaùp, höôùng veà Chaùnh phaùp. Vì vaäy, ñoái vaø boái ñeàu hôïp lyù chöù khoâng coù gì traùi ngöôïc. An truù trong nieäm naøy thì goïi laø truù trong nieäm ñoái dieän.

Nguồn: Giảng Sư (giangsu.io.vn) — văn bản trích từ kho sách cổ và kinh điển.